

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: **Goedkeuring lancering Oproep voor projecten citizen science 2019**

1. INHOUDELIJK

Inleiding

Citizen Science, of ‘burgerwetenschap’ in het Nederlands, is een relatief jonge, maar belangrijke ontwikkeling in de wetenschappelijke wereld. Een citizen science project is een wetenschappelijk onderzoeksproject dat door wetenschappers en burgers (met of zonder wetenschappelijke achtergrond) samen wordt uitgevoerd. Citizen Science draagt in belangrijke mate bij tot twee beleidsdoelstellingen uit het Beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2015-2020 nl. “Het versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie” (Beleidsdoelstelling 2) en “Het versterken van de (internationale) uitstraling van de kwaliteit van het onderzoek en de onderzoekers in Vlaanderen (beleidsdoelstelling 3)”.

Door burgers (ook niet wetenschappers) een actieve rol te geven in het wetenschappelijk onderzoek, door wetenschappers en burgers tot partners te maken, ontstaat een nog sterker draagvlak voor wetenschap en innovatie. De burgers krijgen daardoor een directe inkijk in het onderzoek zelf en de wetenschappers krijgen waardering voor hun werk ook bij het brede publiek. Dat burgers interesse hebben in wetenschappen en zich graag tot de wetenschappers wenden met hun vragen is overduidelijk aangetoond door de Vlaamse Wetenschapsagenda die op 90ste verjaardag van het FWO werd voorgesteld. Het is in deze grote beweging om burgers en wetenschappers dichter bij mekaar te krijgen dat Citizen Science moet gezien worden als een bijkomende hefboom, nl. het streven naar actieve participatie van niet-wetenschappers aan wetenschappelijk onderzoek en naar effectieve wetenschapscommunicatie door de wetenschappers. De rol van Citizen Science past dus in het geheel van beleidsmaatregelen die de kloof tussen de burger en de wetenschap willen verkleinen.

Deze aanpak wordt zowel internationaal, oa door het Europese beleid (Horizon 2020), als in Vlaanderen gesteund.

De uitbouw van citizen science in Vlaanderen

De Jonge Academie van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) publiceerde in 2016 haar standpunt over Citizen Science en gaf hierin een aantal aanbevelingen om Citizen Science of Burgerwetenschap in Vlaanderen uit te rollen.

Het integrale rapport is terug te vinden op: <http://jongeacademie.be/wp-content/uploads/2016/04/Standpunt-Citizen-Science.pdf> Deze aanbevelingen werden gevolgd bij de ontwikkeling van citizen science in Vlaanderen.

Daarnaast nam de Jonge Academie samen met EOS het initiatief om een portaal www.iedereenwetenschapper.be te lanceren.

In 2018 werd vanuit het wetenschapscommunicatiebeleid de uitbouw van een volwaardige *Citizen Science Community* verder gezet. Deze uitbouw berust op twee pijlers: de creatie van een kenniscentrum voor Citizen Science, ondertussen Scivil genaamd en het lanceren van (jaarlijkse) oproepen voor Citizen Science projecten.

Scivil: Kenniscentrum voor Citizen Science

Scivil is ingebed bij RVO- society. Haar rol bestaat erin de facilitator en de katalysator te zijn tussen alle partijen die betrokken zijn bij Citizen Science. Dit gebeurt in nauwe aansluiting met het Beleidsplan Wetenschapscommunicatie en het STEM- actieplan.

Concreet betekent dit:

- onderzoekers uit alle onderzoeksdomeinen aanmoedigen om, waar nuttig en mogelijk, burgers te betrekken bij hun onderzoek;
- burgers, (jong en oud) enthousiasmeren om aan een onderzoeksproject van hun keuze mee te werken;
- de expertise die daarvoor nodig is opsporen en delen met de betrokkenen;
- de aandacht voor burgerwetenschap en voor de resultaten van de projecten continue gaande houden;
- een aantal generieke diensten ten behoeve van de projectdragers ontwikkelen;
- instaan voor een brede verspreiding van de verzamelde data en kennis.

(Jaarlijkse) Oproep voor Citizen Science projecten

Voor de eerste oproep werd in eerste instantie één 1 miljoen euro voorzien. Er werden 50 projecten ingediend. Hiervan konden de zeven best scorende projecten gesubsidieerd worden. Omwille van het grote aantal projecten met score “zeer goed” werd een extra budget van 900.000 euro vrijgemaakt waarmee nog zes projecten bijkomend konden gesubsidieerd worden. Het slaagpercentage verhoogde zo tot 26%. Het overzicht van de geselecteerde projecten staat op <https://www.ewi-vlaanderen.be/nieuws/minister-muyters-ondersteunt-7-citizen-science-projecten> en <https://www.ewi-vlaanderen.be/nieuws/vlaamse-steun-voor-6-nieuwe-citizen-science-projecten>.

In de tweede projectoproep waarvoor bij deze de goedkeuring van de Vlaamse Regering gevraagd wordt, werden de ervaringen uit – en de feedback op de eerste oproep verwerkt (bijlage 2), evenals het advies van de stuurgroep Citizen Science die Scivil opgericht heeft. Er werd tevens rekening gehouden met de aanpak van Europese Citizen Science calls om de oproepdocumenten verder te optimaliseren.

De tweede oproep richt zich naar de vier in het oproepdocument beschreven projecttypes, gaande van de eerder eenvoudige crowd sourcing projecten tot en met de co-creatieve complexere types. Burgers kunnen betrokken worden in de verschillende fasen van het project van planning, gegevensverzameling, onderzoek en verspreiding van de resultaten. De ingediende projecten dienen te passen in een ruimer extern gefinancierd onderzoekskader. De steun aan de projecten – max 150.000 euro – per project voor een looptijd van 3 jaar - heeft als doel de deelname van burgers aan onderzoek te promoten en te ondersteunen. In de projecten worden de burgers aangemoedigd om bij te dragen aan het genereren van

onderzoeksresultaten en inzichten op basis van hun expertise, interesses en bereidwilligheid om deel te nemen, en dit zonder afbreuk te doen aan de excellentie van het onderzoek.

Van de projecten wordt in het bijzonder verwacht dat ze de kloof tussen onderzoekers en burgers en de maatschappij in het algemeen verkleinen. Ieder project dient dan ook bijzondere aandacht te besteden aan laagdrempelige en intensieve communicatie over de inhoud, voortgang en resultaten van het project. De projecten volgen de open data principes en stellen de gegevens ook ter beschikking van andere onderzoekers (evt na een af te spreken periode). Sommige projecten verzamelen ook beleidsrelevante data en in dat geval worden ze in contact gebracht met de relevante beleidsinstantie. De thema's van de projecten zijn vrij, alle wetenschapsdisciplines (alfa, beta, gamma) kunnen aan bod komen.

De modaliteiten voor het indienen van projecten worden beschreven in het oproepdocument (bijlage1).

De projecten die voldoen aan de ontvankelijkheidscriteria zullen vervolgens geëvalueerd worden door een jury van externe experts. Aan de hand van een schriftelijke vragenlijst worden volgende aspecten beoordeeld:

- Doelstellingen van het project
- Projectopzet: methoden, werkplan en tijdschema
- Dataplan
- Communicatie met de burger m.i.v. rekruterings- en selectieprocedures
- Afstemming met onderwijscontext en met het STEM-actieplan (indien van toepassing)
- Projectmanagement
- Projectbegroting
- Ethische aspecten

De resultaten van de selectieprocedure zullen verwerkt worden tot een rangschikking met een voorstel om de best gerangschikte projecten goed te keuren. Dit voorstel zal voor goedkeuring voorgelegd worden aan de Inspectie van Financiën.

2.ADVIES VAN INSPECTIE VAN FINANCIËN EN BEGROTINGSAKKOORD

De Inspectie van Financiën heeft advies uitgebracht op 19 maart 2019.
Dit advies is gunstig.

Het begrotingsakkoord werd toegekend op 5 april 2019.

3.WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Voor de oproep wordt 1 miljoen euro voorzien op begrotingsartikel EBO-1EGG2AA-WT van het begrotingsjaar 2019.

4.WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Er is geen weerslag van het voorstel op de lokale besturen.

5.WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Er is geen weerslag van het voorstel op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

6.KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Er is geen wetgevingstechnisch en -taalkundig advies vereist.

Er is geen RIA vereist.

7.VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. Haar goedkeuring te hechten aan de lancering van de tweede oproep voor 'Citizen Science' projecten zoals beschreven in deze nota;
2. De Vlaamse minister, bevoegd voor Werk, Economie, Innovatie en Sport te belasten met de uitvoering van deze beslissing.

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport,
Philippe Muyters

Lijst van de bijlagen:

Bijlage 1: Oproepdocument: Oproep tot het indienen van Citizen Science projecten;

Bijlage 2: Nota feedback op eerste oproep;

Bijlage 3: Advies van de Inspectie van Financiën dd. 19/03/2019;

Bijlage 4: Aanvraag begrotingsakkoord dd. 05/04/2019.